

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila. (Novije vesti.)

Zadar 15. V podrobni razpravi o deželnem šolskem zalogu v deželnem zboru se je odklonil izdarek za italijansko šolo v Spljetu in to z glasovi Hrvatov in Srbov.

Praga 15. Državni vojni minister in general konjištva pl. Krieghammer je danes popoldne odpotoval na Dunaj. Na poslovljenje je došel na kolodvor namestnik grof Coudenhove.

Gradec 15. (Deželni zbor). Ko so se vršile volitve v odseke, je izjavil prelat Karlon v imenu nemških konservativcev, da se on in somišljeniki ne bodo udeleževali delovanja v odsekih, ker so se členi v odseke iz te stranke določili drugače, nego je podlagala stranka, kar je nasprotno parlamentarnim običajem. Deželni glavar je opozoril na to, da so poslanci obvezani udeleževati se na delu zbornice in odsekov; ako bi izostajalo po več členov, moralo bi se postopati po poslovniku.

Haag 15. Na konferenci za razoroženje, ki se sestane tu, bodo zastopane nastopne izvenevropske države: Združene države ameriške, Kitaj, Japan, Perzija in Sijam. Ruska vlada je že izročila nizozemski vladi listo povabil, katera razpošlje ta poslednja v najkrajšem času.

Budimpešta 15. Vsakoletno slavlje v spomin padlim v marec letu 1848. se je vršilo ob krasnem vremenu. Vseučilišni klub je priredil slavnosten sprejeto po ulicah notranjega mesta. Tudi v mnogih mestnih šolah se je praznoval ta dan. Istotako prihajajo z dežele poročila o sličnih proslavah.

Rim 15. Ob zaključku današnje zbornične seje je izjavil minister za vnanje stvari, Canevaro, da za ta hip ne more odgovoriti na stavljenе interpelacije o akciji Italije v Kitaju. Sicer bi mogel le ponoviti svoje včerajšnje izjave, predlaga pa, da odgovori prvi ponedeljek po velikonočnih praznikih. Več poslancev je pritrdilo temu predlogu, toda izjavili so, da prepustajo odgovornost ministru za vnanje stvari.

Canevaro je odgovoril, da vsprejemlje popolno odgovornost za svoje postopanje ter je rekel, da za sedanjo akcijo Italije ni nikake nevarnosti. Ako bi pa nastala nevarnost, ne zamudi prijaviti tega zbornici.

Berolin 15. V današnji seji državnega zbora je prijavil predsednik, da bode cesar Viljem prisoten na polaganju v rakev knežje dvojice Bismarek.

Slovenščina na sodiščih.

(Zvršetek).

Oddahnimo se malce; bedastoča, ki sta jo napisala tu nemški in za njim laški bebec, je pregorostasna, da bi jo človek mogel pogoltniti kar v hipu — — No, poskusimo govoriti dalje! Ne gledaj na to, da je laž v tem stavku tako velika, kakor je velika neumnost v njem, govori iz teh vrst tudi vsa onemogla srditost naših nasprotnikov. Revče, ki bi hotelo dokazati, da slovenski jezik ni sposoben za juridično rabo, navaja, da se ljudska narečja na raznih krajih slovenskih razlikujejo; gotovo je tako, kakor je tako v vseh narodih! In ravno v Nemcih in Italijanih je ta razlika veliko večja, nego v nas Slovencih. Le ignorant ali pa lažnik more trditi, da se slovenska kmeta, naj si bodeta od kjerkoli, sploh ne umeta in da se morata posluževati — nemščine! Naj prideta skupaj Saksonci in Švaba, ali koroški, Nemec in pruski, umeta se malo ali nič! Je-li pa kdo že sklepal iz tega, da nemški jezik ni sposoben za sodno prakso?! Naj se snideta pristni Lah s Toskanskega in lačni Furlan, ali Lah iz Genove in oni iz Neapolja, trebajo istotako precej časa, predno se umejo! Je-li pa kdo sklepal kedaj iz tega o veljavnosti italijanskega jezika?! Narečja na raznih krajih se razlikujejo povsod in v vsakem jeziku že po

naglasu, izgovarjanju, morda tudi po končnicah, a korenika, bistvo, ostaja isto in to je temelj vsakemu pismenemu jeziku, ki je v rabi za slovestveni in uradni jezik.

Radi tega je le brezsravno obrekovanje v nadaljevanju onega članka, kateremu pač ne veruje niti pisec sam. Piše namreč: »dočim je se mogoče, posluživši se raznih dialektov, zmagati ustno sodno proceduro, postaja pa od druge strani nemogoče dajati določen pomen, katerega naj bi ga umel in dobro razlagal vsakdo, bese-dam, uvedenim na novo v rabo slovenskega jezika in katerega bi se lahko uvaževalo za vsako pismeno proceduro. In ista netočnost, ki dela potežkoče v sestavljanju zapisnika o slovenski izpovedbi v slovstvenem jeziku pod nevarnostjo, da se zgubi točnost, vstvarja veliko oviro dopisovanju med raznimi oblastmi, in to tim več, ker je slovensko jezikovno ozemlje prepreženo po zadnjih vejah italijanstva in nemštva, ki se mu urivajo«.

Obžalujemo pisca omenjenega članka, da se je toliko trudil v jedini ta namen, da je dokazal prav nasprotno od tega, kar je hotel dokazati. Ako slovenski jezik ni sposoben za sodno rabo, zakaj se mu pa tako protivijo, zakaj se ga tako boje, saj se mora — ako ni za življenje — razveljaviti sam po sebi, kakor se pogublja vse na svetu, kar ni za življenje?! Ako ni sposoben, ako ne odgovarja namenu, mora propasti. Toda ne gledaj na to, da je za navadnega človeka povsod in v vsakem jeziku težko, umeti tehnične sodne izraze, kar nahajamo istotako tudi v italijansčini in nemščini, vedo sovražniki slovenskega jezika prav dobro, da se že dolgo razpravlja v slovenskem jeziku, da se je uložilo že neštevilno slovenskih ulog, da se je v slovenskem jeziku napisalo že neštevilno zapisnikov, da se je tudi že rešilo v slovenščini neštevilno pravnih in drugih sodnih poslov — da si žalibog vse to

PODLISTEK.

3

MLINAR.

Spisal: Vrhmorski.

»No, je-li napravil skušnjo?«

»Toliko da je zlezel.«

»Saj sem vedela, da jo napravi, ti si pa počenjal take komedije, da Bog nas varuj!«

»Nič ga ne opravičuj, prav nič, fant je že spriden skoraj popolnoma, in temu si kriva največ ti.«

»Seveda, jaz sem kriva!«

»Ti in nihče drugi« je menil Podgoričan jezno, ter je pogledal ženo, da še nikoli tako. »Vse vem, vse«, je nadaljeval, »vem, kaj je fant počenjal o počitnicah, kadar me ni bilo doma. In če sem jaz malo zakričal nanj, ti ga hitro božkaš in gladiš se svojimi sladkimi besedami. Vem tudi, da je fant imel polno denarja vse počitnice, kdo mu ga je dajal? Le glej, da ne pride dan, ko se bodeš kesala britko!«

»No kaj pa je to, če sem prav dala kak krajcar, saj nismo berači«, skušala se je opravičevati Podgoričanka.

»Berači ali ne berači, pravim ti le toliko, da od danes naprej mu ne smeš dati ni krajcarja več brez mojega vedenja in če ne, — napnem

druge strune«. Govoril je ostro. To je bil prvi vihar v hiši Podgoričanovi med ženo in možem.

Že devetnajsto leto sta bila skupaj Podgoričan in njegova žena, a tako se še nista razšla kakor danes. Ta večer nista pregovorila niti besedice mej seboj in še le drugi dan se jima je ohladila jeza.

Podgoričanki je vest res očitala, da preveč brani svojega sina in mu dovoljuje vsega, pa to je kmalu zginilo iz njene duše.

Svojega sina je obiskovala pogostoma, da-si se je nje mož dosledno protivil temu. Donašala mu je raznega peciva, sladčice, gnjati in drugega, v zaboj pod sedežem na vozu pa je vsakikrat utaknila nekaj steklenic »brzamina«. Sinu je sicer polagala na srce, naj se pridno uči, pa vedno z opazko, »da se ne bo oče hudoval«. O odhodu pa ni nikoli pozabila potisniti mu v pest kaj okroglega. Gospodinje navadno niti ni vpraševala, kakov je fant, se-li uči, ostaja-li doma itd.? Marveč ji je rekala vedno: »Če fant potrebuje česa, pa dajte mu, vam že vrnem«.

Prvi tečaj je zdelal Janko še za silo, a ob sklepu leta je pa prinesel domov same »nihte« in »ungenügende« tako, da ni bil pripuščen niti k dodatni preskušnji. Moral bi pač ponavljati v drugo, če bi hotel študirati dalje.

»Sedaj pa ostaneš doma, vreče boš prenašal«, je bila kratka sodba očetova.

Mati je pa pritavila takoj: »Saj ga potrebujemo, in za naše potrebe ve že zadosti«.

»Kolikor ve, ve, potem pa, da od danes naprej bodem jaz njegov profesor, jaz mu bodem zapisoval rede!«

»Ne bode hudega ne«, je dostavila Podgoričanka tiho in malomarno, da je ni slišal soprog.

III.

Podgoričan je imel vedno posla v mestu, moral je na davčni urad, na sodišče, in kupovati blago, tu pa tam so ga silili opravki, da je večkrat moral v Gorico in v Ljubljano, najmanj po tri dni v tednu je bil včasih z doma.

Takih dni, ko ni bilo očeta doma, se je Janko posebno veselil, z materjo je opravil kakor je sam hotel, ker mu je vse dovolila, drugih pa se ni bal. Ko ni bilo očeta doma, je stalo solnce že visoko, a on je bil še v postelji. Popoldne pa je navadno vprezal in hajdi se sivekasto »Lizo« v mesto ali kamor se mu je poljubilo. Če ga je slučajno oče vjel, da je namreč prišel pred njim domov, se je že znal zgovoriti in mati mu je tudi pomagala.

(Pride še.)

ne v tolikem številu, kakor bi se bilo moralo! Nasprotniki vedo tudi, da se vsled tega niso zakrivile nikake netočnosti za razumljenje in interpretacijo! Nadalje vedo, da se uprav radi tega stvar dobro razvija in širi čedalje bolj! Pa kaj govorimo, saj ravno to je, kar jim ne daje miru, ker vidijo, da si naš jezik počasi pridobiva tal, čemur je posledica ta, da v isti meri zgubljajo oni tla in da je z vsako novo razpravo v slovenskem jeziku zbežal in se zmanjšal zaslužek laškemu in nemškemu branitelju! Da, zaslužek, ljubi kruhek, klientela, to je glavni vzrok, da hočejo laški in nemški juristi na vse mogoče načine izpodrivati slovenščino na uradih! A od druge strani, ko vidijo, da to ne gre, pa vlagajo isti laški odvetniki slovenske uloge in spise na sodišča, ker vendar ne marajo zgubiti slovensko stranko in z njo zaslužka.

Britka je to za gospódo okoli »Indipendenta« in »Tagesposte«, da so se italijanski in nemški odvetniki, notarji in uradniki v naših pokrajinah jeli učiti slovenskega jezika, ker vidijo, da so brez znanja tega jezika prikrajšani v zaslužku, oziroma v karijeri.

Prazno početje je torej, ako zahtevajo nasprotniki, naj se omejuje slovenščina v sodni praksi naših pokrajin, češ, da slovenski jezik ne odgovarja potrebam; kajti dejanske skušnje vsakdanjosti uče baš nasprotno. Po naših pokrajinah je slovenščina po zakonu zajamčena za rabo nauradih, po razmerah opravičena, dejanski potrebna! In nikdo naj si ne domišlja, da bi se ista odpravila le pro bono pacis, da bi se tem ustreglo italijanskim in nemškim odvetnikom, ampak ti poslednji si bodo morali priučiti naš jezik, ako bodo hoteli biti v dotiki z našimi ljudmi in dobivati od njih — zaslužka.

Politični pregled.

TRST. 16. marca 1899.

Dopolnilna deželnozborska volitev za mestno skupino Pazin-Labinj-Plomin. Pozivajoči naši volilci v tej skupini, naj se udeležijo te volitve in naj kakor jeden eden glasujejo za našega kandidata, vrlega župana pazinskega dra. Kureliča, smo pripomnili, da bode za nas neprecenljive vrednosti, velika morfolna zmaga, ako pokažemo, da naša stvar napreduje, da se krepimo. In čast in slava našim volilem: kar smo želeli, smo dosegli v polni meri. Propadli smo sicer, ali le za 15 glasov. Naš kandidat je dobil 140, nasprotni pa 155 glasov. Da umemo to razmerje glasov, oziroma, da moremo prav ceniti napredek naše stvari, treba pomisliti, da bi še pred desetimi leti, ako bi bili nastopili z svojim lastnim kandidatom, ne bili dobili ni 20 glasov!!

Te številke govore torej lapidaren jezik. Ali kako govore še le številke o razmerju glasov, oddanih na posamičnih volilnih mestih! Od 68 vpisanih volilcev jih je došlo v Labinju 56 na volišče in val so glasovali za italijanskega kandidata. V Plominu jih je došlo od 50 49, istotako vsi za Costantinija. (Pripomniti pa treba, da bode imel v tem mestu posla — gosp. državni pravdnik, kajti glasovali so tudi mrtvi).

Po takem je naš kandidat vseh 140 glasov dobil v Pazinu, dočim jih je nasprotni dobil tu le 56!!! To treba konstatovati še posebno, ker je aktivno z ozirom na ljuto borbo, ki jo vodijo Italijani proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu — v imenu italijanstva mesta Pazin!!! Temeljiteje ni bilo možno dovesti ad absurdum vsó to laško borbo! Toda povdariti treba še, da je v Pazinu 8 uradnikov glasovalo za laškega, a 1 sam za našega!!

Vspreh te volitve smemo torej beležiti s ponosno zavestjo, da Pazin je in ostane hrvatski in da je bila to zadnja zmaga, ki jo je priborila italijanska stranka — uporabivši vsa nemoralna sredstva in s pripomočjo uradniških glasov — v tej mestni skupini, Sin Costantini bode torej le malo časa užival ono »politiško dedščino«, ki jo je prevzel po očetu Costantiniju in o kateri je čenčal »Piceolo«! Še jedna taka »zmaga«, in italijanska objestnost v okraju pazinskem je — bila! Na svidenje torej čez dve leti! One odločilne kroge, katerim je odločiti o prašanju hrvatskega gimnazija v

Pazinu, bi pa prosil najnujnejše, naj dobro si ogledajo statistiko te volitve, da bodo mogli prav ceniti oni glavni argument, ki ga navajajo Italijani proti rečenemu gimnaziju — italijanstvo pazinsko!!

Zadnja beseda velja zopet našim volilem! Z čutom prisrčne hvaležnosti jim izrekamo zahvalo in hvalo v imenu vsega naroda slovensko-hrvatskega na prelepi disciplini in na rodoljubni požrtvovalnosti, s katero so nam priborili sijajno moralno zmago nad lažjo in falzifikacijo dejstev! Živeli! Živeli!

K položaju. Danes nič novega. Nemški listi se sicer prav pridno bavijo s tem, kar je prišlo v javnost — bodisi, da odgovarja resnici, ali ne — o načrtih grofa Thuna, ali kaj novega, določnejega, ne pove nikdo. Nekaj znamenitega in ukupnega i najo vendar na sebi ta nemška razmotrivanja: nijedno teh glasil ne ve prav za prav nič stvarnega oporekati načrtu grofa Thuna, da, nekateri listi so celo tako iskreni, da priznavajo, da bi bilo s tem načrtom ustrezno marsikaki želji nemški, ali odklanjajo ga vendar vsi, unisono. To bi bil tako-le jeden izgled, v katerem se odsvita vsa neodkritosrčnost sedanje politike nemške.

Drugi izgled. Nemei odklanjajo kar kratke roke vsako posredovanje od strani vlade, a ni še 14 dni od tega, ko je slavni vitez od noža iz slavnih obstrukcijskih časov, znani profesor Pfersehe, na nekem shodu na Dunaju, torej javno, izjavil kategorično: »O kaki spravi od naroda do naroda ne more biti niti govora. Mi nimamo ničesar opraviti z Čehi, mi imamo zahtevati le — od vlade!«

V tem tednu torej zahtevajo vse od vlade, v drugem pa odklanjajo vsako akcijo vlade.

Tretji izgled. Nemški poslanci v deželnem zboru češkem so sklenili, da ne vstopijo v deželni zbor, dokler je na krmilu sedanja sovražna jim vlada, a hkratu so se radi pogajali z isto vlado v ta namen, da so se zagotovili, da ne zgube mandatov, ako ne pridejo v deželni zbor. — — —

Četrti izgled. Pred nekaj dnevi so imeli nemški krščanski socialisti na Češkem shod, na katerem so soglasno obsodili obstrukcijo in politiko abstinence, a sedaj sta nemško-krščanska poslance pomagala kovati sklep — za abstinenco.

Dovolj bodi izgledov te nemško-obstrukcijske — močnatosti.

Kombinacija Nemei-Poljaki, ki je par dni plasila po listih, se že umika zopet. »Nene Freie Presse« ve celo, da se bodo ravno Poljaki upirali spravi akeiji, ker se bojé, da bi sedanja večina razpadla; Poljaki da zahtevajo torej, naj si grof Thun poprej poskrbi — pritrditev večine!

Pa tudi moravske »Lidove Noviny« zatrjajo, da se napad na ministerstvo Thunovo ne posreči. Na najvišem mestu da imajo trden namen, ako ne bode moči izvesti sedanjih predlogov Thunovih radi nepremagljivih težav, sklicati državni zbor le za volitev delegacij in ga potem zopet nemudoma odložiti.

To bi bilo vse, kar smo mogli izbrati danes ugibanj.

»Proč od Rima!« O tem gibanju, ki sta je uprizorila Schönerer in Wolf v politiške namene svoje, pišejo v »Information« od konservativne strani, da je to sicer navadna sleparija, ki ne bode trajala dolgo, vendar pa da je ni smeti podenjati. Schönerer pozivlja s posebno okrožnico vse one, ki mislijo prestopiti k protestantizmu, naj se mu obvežejo z častno besedo. Dan prestopa določi seveda sedanjí generalissimus Nemeec »in der Ostmark«, isti Schönerer. Ta srečen dan nemškega odrešenja bode baje 1. april, ker je to Bismarekov dan. Tega dne zapustita tudi Wolf in Schönerer »nehvaležno« cerkev katoliško. To se tresejo v Rimu!

V mestnem svetu dunajskem je pričela večeraj razprava o spremembi volilnega reda občinskega. Župan dr. Lueger je priporočal predlogo; proti pa je govoril dr. Vogler v imenu liberalne opozicije, češ, čim bi bila sprejeta ta predloga, ne bi bil izvoljen več nijeden liberalce in nijeden nacijonalec. Tudi socialisti bi bili na škodi. Takov zakon da ne potrdi cesar nikdar. Govornik bi želel, da se za delavce zasnuje poseben volilni razred.

Domače vesti.

Odbor pol. društva »Edlnost« bode ime jutri, v petek, zvečer ob 8. uri svojo sejo. Na dnevnem redu je važnih stvari.

V spomin. Pišejo nam: Mož, čegar smrt ste objavili v današnjem jutranjem izdanju, je bil sicer reven sluga, ali z svojim delovanjem na narodnem in pevskega polju je zaslužil, da se ga spominjamo na tem mestu. Pokojni Josip Caharija je bil naroden značaj, da si v e. kr. službi. Bil je rojen pevec. Narodno petje mu je bilo to, kar ribi voda. On je bil, lahko rečemo, povsod, kjer je trebalo narodnih delavcev, bil je pa tudi povsod, kjer je bilo narodnega petja.

Pevsko društvo »Kolo« je zgubilo najmarljivejšega tenorja svojega, sotovariši mu pa najboljšega sobojevalca na narodno-pevskega polju in — najzvestejšega prijatelja.

Ko smo bili pred dobrimi par dnevi pri njem, nam je rekel: Veste, mene ne pokopljejo tu, mej te zagrizene Lahone; oče mi je že obljubil, da me, ako umrem, da prevesti v Nabrežino, mej Slovence!

Dragi Josip! Rečen si trpljenja. Preselil si se tja, kjer ni krivice! Sodeči po zmerem in poštenem življenju tvojem, se nadejamo, da si prejel pred Očetom nebeškim zasluženno plačilo. Mi ne bomo jokali za Teboj, ampak nadaljevali bomo delo, katerega se si udeleževal tudi Ti s toliko vnemo. Ti pa nam izprosi pred Vsevečnim, naj se vsmili nas in našega naroda, mučenika.

Tvoji tovariši.

Laški liberalizem se je — zgubil! Kje je, kam se je zgubil? V slepi strasti, v divjem lovu po argumentih za razveljavljenje so ga izgubili gospóda! Lepa stvar je bila to, blesteča stvar, ponos italijanski stranki! Kako so se vedno ponasali žnjo! Vrance za parado jim je bil, katerega so jahali pred svetom z grandeco kakega španjskega viteza! In sedaj jim je zbežal, ni ga več, zgubljen je. Kdo je to, kaj je to? Ino — laški liberalizem!

Oni, ki so v imenu liberalizma uprizarjali svoje gonje proti vsaki avtoriteti, proti najvišim uradnikom, proti naredbam ministerstva, proti odločbam najvišjih sodišč, oni so se skrili sedaj za hrbet navadnega orožnika! Sedaj jim je navaden orožnik avtoriteta za razveljavljanje mandatov!! Sedaj jim kar hkratu velja načelo, da mož, ki zavzemlje odlično mesto v javnem življenju, zakoniti zastopnik naroda, ne bi smel kritikovati niti funkcionarja, stoječega nizko doli na lestvici oblastvene hierarhije! Laški liberalizem, laška samozavest, kje sta?! Kam sta se zgubila?! Denimo tudi, da je bila ona kritika Nabergojeva neopravičena, denimo celo, da bi bil Nabergoj tudi obsojen radi razžaljenja kakega stražmojstra: more-li biti to veljaven razlog za razveljavljenje mandata?! In celo laški stranki, ki ne obsoja kakega — Martinollicha!! Liberalizem, kam si se zgubil?! Ali ni da mora slehernemu Italijanu, ako ima le še iskrico samozvesti v sebi, siliti rudečica srca v obraz, ko je prečital »vzroke«, na katere se opira »utemeljenje« predloga za razveljavljenje mandata Nabergojevega?! Res niže in niže, neizprosno doslednostjo lezejo ta laška gospóda!

A ko smo že pri tem, omenimo naj še jeden »vzrok«, ki ga navajajo. Pravijo, da orožniško poveljništvo ni našlo povoda za postopanje proti stražmojstru Zannarehiju, marveč je naprosilo, naj se postopa sodno proti Nabergoju in Košuti! Lep argument to! To je vendar jasno, zakaj je orožniško poveljništvo postopalo tako; hotelo je namreč, da pride stvar na jasno. In tu imamo kričeči fakt, da je takoj po razpravi v I. instanci in ne da bi čakalo besede II. instance, poslalo rečenega moža v — zaslužen pokoj, ali pa je morda sam hitel v varno zavetje penzije, ker so mu tla gorela pod nogami!!

Označen je torej menda dovolj ta ogelni steber predloga slavnega verifikacijskega odseka za razveljavljanje mandata Nabergojevega.

Liberalizem in laško dostojanstvo — kje sta?! Kdor ju najde kje, dobi primerno nagrado.

Laška zmaga v Pazinu. Ne morejo je biti prav veseli! Verujemo. Saj jim številke preglasno govore svoje memento mori. Vsi kriki »Viva l' Istria« in »Viva Pisino italiana« in vsa glasba, ki so jo poslali po ulicah pazinskih, ne morejo udušiti glasu, ki jim pravi, da grejo hkratu.

Sedaj so poklicali še laž na pomoč. Lažejo, da so Hrvatje sleparili, lažejo, da je »slavo« okrajni glavar Šorli pomagal hrvatskemu kandidatu in lažejo, da je bil naš kandidat tudi vladni kandidat. Kako je okrajno glavarstvo postopalo v prilog naši stranki, govori dejstvo, da je političko društvo »Edinost« dvakrat interveniralo na namestništvu radi postopanja rečen. okraj. glavarstva; kako in kdo je sleparil, ali naša, ali laška stranka, o tem bode govoril državni pravdnik v Rovinju; a stem, da-li je bil naš kandidat tudi vladni kandidat, kriči širno v svet to-le dejstvo, da je v Pazinu osem državnih uradnikov glasovalo za Constantinija in le **jeden** za Kurelića.

Zastoj jim ves trud, vsa zavijanja in vse laži: naravni razvoj stvari gre svojo pot dalje in se ustavi še le na oni točki, ko porečemo: umetno laško gospodstvo v okraju pazinskem — je bilo!

Razpis častnih nagrad. Vedno glasneje se v novejšem času po javnih glasilih in v literarnih krogih izraža želja, naj bi Matica močnejše gojila v svojih društvenih knjigah leposlovje. Da tej želji ustreže ter pospeši razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje odbor »Slovenske Matice« iznova po določilih »Jurčič-Tomšičeve ustanove« **200 goldinarjev** častne nagrade izvorni povesti slovenski, obsežajoči najmanj 10 tiskovnih pol. Ko bi pa ne došla nobena takšna povest, se razpisujeta tudi dve častni nagradi po 100 goldinarjev dvema izvornima povestima, obsežajočima najmanj po 5 tiskovnih pol, oziroma dvema daljšima epičnima pesmima, ali pa eni povesti in eni daljši epični pesmi.

Spisi, ki se poganjajo za častno nagrado, morajo biti takšni, da po obliki in vsebini vstrežajo umetniškim zakonom pripovedne književnosti v obče, poleg tega pa še književnim namenom »Slovenske Matice« posebej. Pisatelji, katerim se prisodijo častna nagrade, prejmejo vrhu tega za svoja dela še navadno pisateljsko nagrado, katero plačuje »Slovenska Matica« vsled § 12. svojega opravičnega reda po 25—40 gld. za tiskovno polo. Rokopise je pošiljati odboru »Slovenske Matice« **do 1. prosinca 1900.** Ker hoče odbor s tem razpisom ustreči veliki večini Matičinih udov ter jim v roke podati lepo zabavno knjigo, pričakuje, da se slovenski pisatelji — zlasti priznani slovenski pripovedniki — primerno odzovejo njegovemu pozivu.

V Ljubljani dne 15. sušca 1899.

Fr. Levec,
predsednik.

E. Lah,
tajnik.

Dve sličici. Pišejo nam: Te dni sem bil na velikem trgu. Tam mimo je šel neki gospod, katerega so trije izvoščeki vabili, naj se posluži njih vozov. Gospod — ki je bil nekoliko vinjen — je rekel: »Che nova muli?« Menite, da so bili užaljeni? Kaj se! Menili so namreč: »Dobro, samo da govorite laški, pa vam dovolimo, da nam rečete — kar hočete!«

Po mojem menenju mora biti lahonstvo v hudih stiskah, ako se tako veseli celo tedaj, ko mora v il dolce del' si poslušati — psovke! Ob enem pa nam dokazuje ta sličica, kako daleč smo že prišli z lahonskim izzivanjem!

Druzega dne sem šel po »rudečem trgu«. Burja je odnesla kmetiči svitek v morje. Revica je vsa žalostna gledala za svojim svitkom. Na nasprotnem bregu je bilo več onih ljudi, katerim pravijo tu »ta črni«! Dva teh sta vzela drog in šla »rešit« potapljaljoči se — svitek. Žena jima je bila tako hvaležna, da jima je ponujala vse svoje premoženje v novcih, ki je sestalo iz celih dveh novcev! »Črni« pa so bili močje: odklonili so »dar«, zadovoljivši se z zahvalo.

Tako je prav!

Mesto poštarja na c. kr. poštne in brzojavne uradu v Solkanu je razpisano proti pogodbi in kavejji 400 gld., letna plača 400 gld., letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 120 gld., uradni pavšal 100 gld. in manipulacijska doklada 210 gld.

Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Brez konca in kraja! Samomor in poskusi samomorov so kar na dnevnem redu v našem Trstu. Sosebno se je jela ta kuga širiti med ljudmi, ki žive v »divjem zakonu« in uživajo sladkosti »svoobodne ljubezni«. Takov samomor se je dogodil včeraj v ulici Santa Tecla, kjer se je zastrupila neka Ana Kozin, doma iz Ljubljane, ki je »živela« z nekim Andrejem Peterlinom.

26-letna Virginia M., kuharica, je sinoči, ob 7. uri, neposredno po sestanku z svojim ljubimcem v veži hiše njegovega stanovanja zavžila strupa. Ko sta se razšla, je šel on po stopnicah gor, ona pa je hitela na dvorišče. Neka slutnja je gnala njega nazaj na dvorišče, a bilo je že prepozno, kajti Virginia je že povžila strupa in so jo že lomili krči. Nesrečnico so prevleli v bolnico, kjer so jej izprali želodec. — Sinoči je hotela skočiti v morje — na pomolu del Sale — neka elegantno oblečena ženska, toda slučajno navzoči so postali pozorni nanjo in so jo zgrabili za roko prav v zadnji hip. Dotičnica je 18-letna M. K. iz Postojne.

Žalostna kronika iz žalostnih socialnih odnosov.

Različne vesti.

Iz sodnih dvoran. Dne 9. t. m. je stala Roza Kuhčič pred sodnim dvorom v Zagrebu radi umora. Obtoženka je bila obdolžena, da je svojo 6-letno pastorko Katice vrgla v potok Gradno, hoteča jo utopiti, a ker so ljudje rešili deklico gotove smrti, da jo je potem brezčutna mačeha zadavila. Roza se je omožila z udovcem Markom Kuhčičem, ki je imel z svojo prvo ženo dvoje otrok, deklici Katice in Milko. Njegova prva žena mu je bila zapustila svoje premoženje s pogojem, da izplača deklicama 4000 gld., ko bodejo polnoletni. Milka je umrla in Marko se je zavezal, da vzgoji Katice in ji izplača 600 gld. Za malo časa potem se je oženil z drugo ženo, ki je silno čutila Katice in sicer radi dedščine, ki je bila odločena deklici. Da se je znebi, jo je vrgla najprej v rečni potok, a ko jej je izpodletelo tu, jo je zadavila.

Sodišče je spoznalo brezvestno mačeho krivo in jo obsodilo na vislice. Obtoženka, oziroma nje branitelj sta uložila pritožbo ničnosti.

Šopki o. Stanislava Škrabca.

(Dalje.)

V »izpovednej molitvi« čitamo: »Bogu vse-mogočemu izpovedé vse moje grehe«. Potem se grehi zopet naštevajo, in »naštevši« grehe, izpovedujoči govori: To go vsego izpoveden bodo Bogu i svetej Mariji itd. Čas glagola torej celó ni odvisen od tega, ali se grehi naštevajo ali ne. Ako je »izpoveden bodo« — bodočnik, je torej tudi »izpovedé« bodočnik, kajti jeden izraz zamenjava drugi: »izpovede«, »hoću biti izpoveden« in »izpoveden bode«.

V »očitnej izpovedi« čitamo: »I da bim uslišal na sodni den tvo milost veliju s temi, ježe v z o v e š tvojim usti: Pridéte itd.«

Mislím, da v tem-le »vzoveš« so »naši stari« odlično »čutili« bodočnik, ka-li? in v besedah: »tije že možem i my este byti, oče ta že dela načnem delati«. Po Kopitarju je »načnem delati« = si coepimus facere, po Miklošiču pa = si faciemus; oba učenjaka sta torej v »načnem« videla in čutila bodočnik, in po smislu more biti le bodočnik, in bodočnik so v tem čutili tudi »naši stari«.

Bezdvomno je pravično, kar pravi o. Stanislav, da »confiteor« je sedanjik; no, mi ne znamo, ali je stalo v starih formulah »confiteor« ali »confitebor«. Ako je celó stalo »bonfiteor«, ta oblika »izpovedé more biti vendar-le bodočnik, a ne sedanjik. Na str. 128 svoje »sintakse« govori namreč znameniti Buslajev: »Uže v najstarejših pametnikih cerkveno-slavjanske pismenosti mešajo se mej seboj trpeži nedovršni, dovršni in hipni glagoli, kar je vidno iz rabe sedanjika namesto bodočnika, in bodočnika namesto sedanjika. Ako torej stoji v nepopravljenem tekstu Ostrom. Evang.: »nyne otpustiši raba tvojegó vладыko« (Luk. 2. 29), to iz tega še ne sledi, da je »otpu-stiši« sedanjik uže zato, ker je prevod grškega »apolyeis«.

Tako je tudi »izpovedé« lahko bodočnik in vendar-le prevod latinskega »confiteor«, ne pa »confitebor«.

Ako je resnično, da »naši stari« v dovršenem sedanjiku sploh niso čutili prihodnosti, to je prav tako resnično, da i v nedovršenem sedanjiku niso čutili sedanjika, na pr.: i in tja pojašet i vedét tja — kai allos se z o s e i kai v i s e i, kjer je grški bodočnik v Ostrom. Evang. preveden sedanjikom. No za nas je važno, kaj mi čutimo, kajti le to vemo mi navadni smrtni ljudje. Mi pa v bomkanji čutimo germanizem, to mi nismo krivi, da je o. Stanislav to čut popolnoma zgubil.

(Pride še.)

Brzojavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 16. Ko je dvorni svetnik Holzinger danes ogledoval ječe, se je par jetnikov vedlo grozljivo proti njemu. Jeden njih toliko da ni pograbil rečenega sodnega funkcionarja.

Dunaj 16. V nekem magazinu glavnega carinarskega urada na kolodvoru južne železnice so našli tri delavce v nezavesti, omamljene vsled plina. Trije so že umrli. Delavci so spali v magazinu in so imeli seboj svetiljko z nikrino, iz katere je bržkone izpuhteval oni plin.

Lvov 16. Danes se je ustrelil tu državni poslanec Josip Viktor. Vzrok so bile menda finančne zadrege.

Praga 16. Iz dejstva, da se je grof Thun posvetoval le s par odličnjaki nemškimi in da ni imel razgovorov z voditelji večine, sklepajo tu, da je uverjen sam, da je njegoy načrt za rešenje jezikovnega vprašanja neizvedljiv. »Narodni Listy« zahtevajo, naj se voditelji strank desnice snidejo čim prej in naj zahtevajo od ministerskih predsednika pojasnil o njega namenih.

Rim 16. »Popolo Romano« pravi, da je postopanje italijanskega poslanika v Pekingu izviralo od tod, da so mu prva brzojavna navodila došla pozneje, nego poznejša navodila, ki so preklicala prejšnja.

Rim 16. »Messagero« piše, da naraščajoča slabost sv. Očeta vznemirja zdravnike. Isti list pa zatrja, da je zdravstveno stanje papezevo za sedaj tako, da ni vzroka za bojazen.

Madrid 16. Ministerski svet je sklenil razpisati volitve v zbornico poslancev za dan 16. aprila, a one v senat za dan 30. aprila. Sestanek cortes pa je določen na dan 2. junija. Nadalje je sklenil ministerski svet, da izvede ratifikacijo mirovne pogodbe, čim bosti zbornici razpuščeni, kar utegne kraljica odrediti že jutri.

Carigrad 16. Finančni minister je prijavil banki otomanski, da položi danes letni obrok vojne odškodnine za Rusijo.

Washington 15. Brzojavka iz Manile javlja, da je minolo noč kakih 3000 ustašev napadlo Amerikance. Slednji so zavrnilo ustaše po hudem boju. Ustaši so imeli 400 mrtvih.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario šte. 2.

(solsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 15. marca (Izv. brzojav.)
Pšenica za takoj 81 $\frac{1}{2}$, za mare 80 $\frac{3}{4}$, za
maj 74 $\frac{1}{2}$, za juli 73 $\frac{1}{4}$. Koruza za maj 40.
Mast 555.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 16. Pšenica za mare gold.
10-49—10-50. Pšenica za april gl. 9-81 do 9-82
Pšenica za oktober gold. 8-59 do 8-60. Rž za
oktober gl. — do —. Rž za mare gl. 7-98
do 8—. Koruza za maj 1899. gl. 4-56 do 4-57.
Koruza za oktober gl. — do —. Oves za
mare gl. 5-75 do 5-76. Oves za oktober gl. —
do —. Koruza gl. — do —.

Pšenica: ponudbe in povpraševanja slabe.
Prodaja 1000. met. st. Vreme: lepo.

Hamburg 16. Trg za kavo. Santos good ave-
rage za mare 29.25, za maj 29.50, za september
31.50, za december 31.—.

Havre 16. Kava Santos good average za fe-
bruar 50 k. frankov 34.75 za juni 50 k. fran-
kov 35.75

Praga 16. Surovi sladkor I. izdelek, 88%
Reudement franco Aussig. Mirno. Prompto gold.
13.— do —.—. Maj gl. 13.10. Oktober-dec. gl.
12.45 Denar.

Dunajska borza dne 16. marca.

	danes	večraj
Državni dolg v papirju . . .	101.20	101.10
" " v srebru . . .	100.85	100.85
Avstrijska renta v zlatu . . .	120.15	119.95
" " v kronah 4% . . .	101.10	101.10
Kreditne akcije . . .	368.25	368.40
London 10 Lsr.	120.45	120.45
20 mark	11.79	11.79
Napoleoni	9.55 $\frac{1}{2}$	9.55 $\frac{1}{2}$
100 italijanskih lir	44.25	44.25

FILIJALKA
c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 $\frac{1}{4}$ %	30-dnevni odkaz 2 $\frac{1}{4}$ %
30- " " 3 $\frac{1}{4}$ %	3-mesečni " 2 $\frac{1}{4}$ %
	6- " " 2 $\frac{1}{2}$ %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovih
avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z
dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po
dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2%, na vsako svoto. V napoleonih brez obrest

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kako
v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradee, Sibinj, Inomost,
Czovec, Ljubljano, Line, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Sol-
nograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnoččenje kuponov proti od-
bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Lon-
donu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po
jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali sre-
brni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijansk
v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Prva domača tovarna

vsakovrstnega

pohištva

z vedno bogato zalogo po tovarniških cenah.

PETER MUSCHIK - TRST

zaloga okvirjev, podob, zreal, tapetarij

tapetarska dela nica

Skladišče nahaja se tik dobroznane re-
stavracije „Alla nuova abbondanza“

Via Torrente št. 16-18.

Odboru pevskega društva „Kolo“ v
Trstu je v žalostno dolžnost, da naznani
členom društva ter ostalemu slavnemu ob-
činstvu, da je mnogoletni zaslužni odbor-
nik tega društva

Josip Caharija

c. kr. namestništveni sluga.

dne 15. t. m. ob 7. uri zvečer, po kratki
a mučni bolezni, in previden se svetimi
zakramenti v Gospodu zaspal.

Pogreb bode jutri, v petek, dne 17.
t. m., ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti,
ulica Maiolica št. 1., od koder se pozem-
ski ostanki blagega pokojnika prepeljejo v
cerkev novega sv. Antona, od tam pa v
njega rojstni kraj v Nabrežino. V spre-
vodu, ki pojde od cerkve do kavarne
Fabris, bode pel društveni možki zbor ža-
lostinko.

V Trstu, dne 16. marca 1899.

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu!

Kdor želi omisliti si v resnici

kolo najboljše vrste

od sloveče avstrijske znamke

„Styria“ in „Styria“ original

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente št. 10.

Jedini in glavni zastopnik za:
Trst, Primorsko in Dalmacijo.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre-
jemnice, žimle in peresnice, ogledal in železnih
blaga, po cenah, da se ni bati konkurence.

Vabilo

na redni občni zbor
„Hranilnice in posojilnice v Tomaju“,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bode vršil

v nedeljo, dne 26. marca 1899. ob 3. uri pop.
v prostorih

zasebne dekliske šole v Tomaji.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajnika.
3. Odobrenje računa za l. 1898.
4. Razširjenje delokroga posojilnice na občine:
Dutovlje, Avber, Skopo, Kopriva (in Štorje)
za Kozlje.
5. Volitev načelstva, računskega pregledovalca
in njega namestnika.
6. Razni predlogi.

V Tomaji, dne 13. marca 1899.

Načelstvo.

Štev. 220.

Razglas.

Ker se bode v Divači zidala občinska
klavnicca, oddajo se vsa dela za zgradbo po-
slopja in napravo vodnjaka, bodisi zidarska,
tesarska in druga, všteti dobavo vse oprave
in orodja v klavnicci.

dne 29. t. m. ob 1. uri pop.

v občinski pisarni v Matavunu po javni
zmanjševalni dražbi.

Vsa dela z opravo in orodjem vred so
cenjena gl. 1537-22.

Načrt, proračun in pogoji so med urad-
nimi urami razgrnjeni v občinski pisarni na
ogled.

Županstvo občine Naklo,
10. dne marca 1899.

M. Aite

Razprodaja vse
(prej Aite & Zadnik) blago v zalogi po
Via Nuova ogel ulice S. Lazzaro. znižanih cenah.

C. Zadnik

Piazza S. Giovanni 6 (uhod V. delle
Legna.) Prodajalnica manufaktur
po najnižjih cenah.

Na prodaj

ima nosila za pogrebe s pogri-
njalom in križem pogrebno dru-
štvo na Vrde pri sv. Ivanu.

Obrniti se je do Ivana Godina, kleparja, Via Giulia št. 21.

Svetovna kolesa

amerikanski originali

TRIBUNE IN ARENA

odlikovana v vseh državah na kontinentu
radi elegancie, točnosti in vstrajanja, prodaja se iz-
ključno le pri glavnem zastopniku

ANTONU SKERL V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

NB. Navadna kolesa prodajajo se proti 2-letni garanciji, ročaj in pritlikline po želji kupca.

Mehanična delavnica

za vsakovrstno popravo koles in šivalnih strojev.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE.

žrebanje nepreklicno
predzadnji
teden

1. glav. dobitok 100.000 Kr. vr.
2. glav. dobitok 25.000 Kr. vr.
3. glav. dobitok 10.000 Kr. vr.

v gotovini 20% odbitka.

Dunajske srečke po 50 nvč.

Nigris, Enrico Schiffmann, Giuseppe Zoldan.

priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Mandl & Comp., „Il Mer-
curio Triestino“, Alessandro Levi, Girolamo Morpurgo, Marco